

Skrivlig próvtøka, 9. flokkur
MAI-JUNI 2011
DANSKT

Mynd: JHE

Tú skalt velja eitt av hesum evnum:

1	Spis sundt og lev længere
(se side 2-3)	4	Jeg så det ske!
(se side 8-9)
2	Ned med de svage -
hjem med de dårlige
(se side 4-5)	5	Alenetid - vennetid
(se side 10-11)
3	Trappen der gik
ovenpå
(se side 6-7)		

1 Spis sundt og lev længere

- **Skriv et debatindlæg til hjemmesiden *børnesyn.dk*.**

I dit debatindlæg¹ skal du komme ind på, hvordan unge kan leve et sundere liv.

Debatindlægget skal indeholde diskussion af mindst 3 af disse spørgsmål:

1. Hvem eller hvad påvirker dine spisevaner derhjemme?
2. Hvem eller hvad afgør, hvad du spiser i skolen?
3. Hvem kan gøre noget for at forbedre din sundhed?
4. Hvordan bliver du påvirket af reklamer?
5. Hvad er de 3 største sundhedsproblemer på Færøerne? Begrund hvorfor.
6. Hvad er dit bedste råd til et sundere liv?

Du kan bruge teksten og citaterne fra hjemmesiden som inspiration.

Mynd: blisunn.no

¹Debatindlæg er en tekst, som udtrykker en holdning og kræver stillingtagen.

Sund i Danmark

Vi vil gerne leve et sundt liv, men nogen gange overtager usunde vaner muligheden for at leve et sundt liv. Derfor sætter vi fokus på:

- Fedme
- Usund mad
- For lidt motion

Fedme

Alt for mange børn i Danmark er for tykke, og det giver store problemer, ikke kun for det tykke barn, men også for samfundet.

Usund mad

Fedme skyldes ofte usund mad, som er alt for nem at få fat i. Desuden er det nok en god gammeldags dansk vane, at vi kun kan hygge os med slik og kager i stedet for sunde snacks.

For lidt motion

Der bliver dyrket alt for lidt motion i skolen og i fritiden. Det er synd! Motion kan nemlig være rigtig sjovt og en god måde at lege og lære på.

(Uddrag af rapporten Børnesyn, FN's komité om barnets rettigheder)

Citater fra børnesyn.dk (www.boernesyn.dk)

- Fedme forkorter levetiden. Spis sundt og lev længere. *Dina*
- Det er ok at være fed. Hvad er problemet? *Johannes*
- Fedme kommer ikke kun fra mobning eller dårligt selvværd, forældre har også et ansvar. *Julie*
- Har du fået din daglige motion idag? Tænk over, hvad du kan gøre for at forebygge fedme. *Mie*
- Det er nemmere at tage på end at tabe sig. *Søren*
- Fedme hæmmer børns sociale udvikling. *Frederikke*
- Sundhedsministeren kunne sørge for mere sundt til skolerne. *Pernille*
- De tre største problemer i Danmark, synes jeg, er alkohol, rygning og for lidt motion. *Karina*
- Reklamer i tv og blade påvirker min sundhed. Man bliver ret lækkerstult af alt det slik rundt omkring. *Andreas*
- Din krop skal du bruge hele livet, så pas godt på den! *Camilla*

2 Ned med de svage - hjem med de dårlige

- Skriv et essay med titlen *Ned med de svage - hjem med de dårlige*

I essayet skal du kommentere synspunkterne i artiklen og komme ind på din holdning til reality-programmer, som fx X Factor og Paradise Hotel.

Mynd: tvside.dk

Håbefulde amatører

Vi skal tro, at vi er bedre end andre, men hvilket samfund får vi ud af det?

I takt med at man kommer nærmere og nærmere afgørelsen af Danmarks Radios X Factor-konkurrence, stiger bekymringen også: Hvad skal man nu finde på som den centrale fredagsunderholdning i den bedste sendetid.

X Factor er nemlig et dejligt, livsbekræftende program.

Som publikum præsenteres man for en række håbefulde amatører, der leverer en stribe mere eller mindre kendte klassikere. Alle har således rig lejlighed til at opleve genken-

delsens glæde, og har man lyst, kan man også nynne med derhjemme i stuerne.

At man så samtidig også bliver mindet om, hvor gode originaludgaverne egentlig var, er bare en sidegevinst.

Endnu bedre er selve spændingen, der er indbygget i udsendelsen. Der er nemlig nogen, der skal sendes hjem!

Og her kan vi som seere selv have en lille hånd med i spillet, når man skal finde ud af, hvem der skal sendes hjem. Det kræver blot en mobiltelefon.

Man er aktiv, samtidig med at man passivt ser fjernsyn.

Mynd: dr.dk

Undervejs er der nogen, der skal kritiseres. Det er den basale forudsætning for at fremhæve andre som stjerner. Hvilket også er en central del af X Factor-showet. At finde dem, der skal fremhæves på bekostning af andre. Dem, der skal lære at tro på, at de er noget særligt. Uanset hvor elendige de er. De bliver nemlig målt i forhold til nogen, der er endnu værre.

.....
 Danskere i rigt mål elsker tilsyneladende, at der overalt gøres forskel på folk. X Factor er ikke den eneste fjernsynsudsendelse, der dyrker udskilningsløbet og den positive fremhævelse af de udvalgte. Hver eneste tv-kanal med respekt for sig selv har mindst ét show eller en udsendelsesrække, hvor nogen bliver fremhævet på bekostning af andre. Hvor nogen får at vide, at de er noget særligt, at de ved noget særligt, at de er rigtig gode, at vi andre rigtig godt kan lide dem, og at vi drømmer om at høre endnu mere om dem.... Men endnu en gang kommer fornuften til kort. Der findes ingen mennesker, man kan holde ud at dyrke som stjerner til evig tid. Når man har været på, så går der rust i mekanikken. Man bliver mindre interessant, fordi man naturligt nok ikke kan blive ved at genopfinde sig selv. Fordi man ikke kan blive ved med at være energisk og ved med at være direkte, eller hvad det nu er, man kan. Det er menneskeligt umuligt. Men hvis man skal blive ved med at tro på,

at man er noget særligt, så lukker man øjnene for denne pragmatiske¹ og praktiske side af tilværelsen. Man tror på, at man altid er og vil være en stjerne.

På trods af at alle erfaringer viser det modsatte. Men troen flytter jo bjerge. Lige indtil faldet. Hvor glemslen venter.....

Uddrag af *Fuck Jante*, af Johannes Andersen, lektor og samfundsforsker ved Aalborg Universitet.

¹**Pragmatisk:** klog; erfaren; forretningsvant; som især lægger vægt på det praktisk gennemførlige.

Essay: Det er en tekst, hvor du udtrykker dine tanker og meninger om emnet. Du kan fremstille og omtale problemstillinger uden selv at kende den fulde sandhed. Du kan udtrykke din tvivl om, hvad du skal mene, og du kan med din tekst få læseren til at tænke sig om.

3 Trappen der gik ovenpå

- **Skriv en fantasynovelle, hvor billedet og nogle af fantasytrækkene nedenunder indgår.**

Fantasytræk

Fantasyverden

I en fantasynovelle foregår handlingen både i en verden, som minder om vores egen, og i en anden magisk verden. Der er tit en magisk overgang mellem de to parallelverdener.

Magiske objekter

Personerne benytter sig af magiske våben, hemmelige bøger med besværgelser, tryllestave eller andre hjælpemidler.

Forvandling

Personerne eller skabningerne skifter form eller forvandler sig, fx fra menneske til dyr.

På tværs af tid

Personerne rejser på tværs af den historiske tid og kommer fx til middelalderen.

4 Jeg så det ske!

- **Skriv en øjenvidneskildring¹ af katastrofen i Haiti. Øjenvidneskildringen skal skrives i jeg-person og ende lykkeligt.**

Brug artiklen og billederne som baggrundsmateriale.

¹Øjenvidneskildring: En persons egne iagttagelser, beskrivelser og meninger.

Mynd: EPA.BT.dk

Mynd: scanpix.tv2.dk

Tal og fakta om Haiti katastrofen

13. jan. 2010 12.00 Udland dr.dk

Tirsdag den 12. januar, klokken 22.53 (dansk tid) blev Haiti ramt af et jordskælv. Skælvet målte 7 på Richterskalaen og havde sit epicenter kun 15 kilometer fra hovedstaden Port-au-Prince. Siden har der været en lang række efter-skælv - hvoraf nogle har målt helt op til 5,9 på Richterskalaen.

Jordskælv er det værste i landet i 200 år.

Antallet af dræbte og sårede, samt de

materielle skader er endnu ukendte. Premierminister Jean-Max Bellerive frygter "langt over 100.000 døde", mens præsident René Préval på en pressekonference talte om mellem 30.000 og 50.000.

Lederen af FN's civile mission i Haiti, Hedi Annabi, meldes omkommet i jordskælv.

11 danskere befandt sig i Haiti, blandt andre forfatteren Jørgen Leth og danske jordemor Anna Friis Jørgensen.

25-årig overlevede 11 dage i ruinerne på Coca-Cola

Mynd: RamonEspinosa/AP.

5

Alenetid - vennetid

- Forklar digtets indhold med dine egne ord.
- Skriv derefter et essay¹ med titlen: Alenetid-vennetid

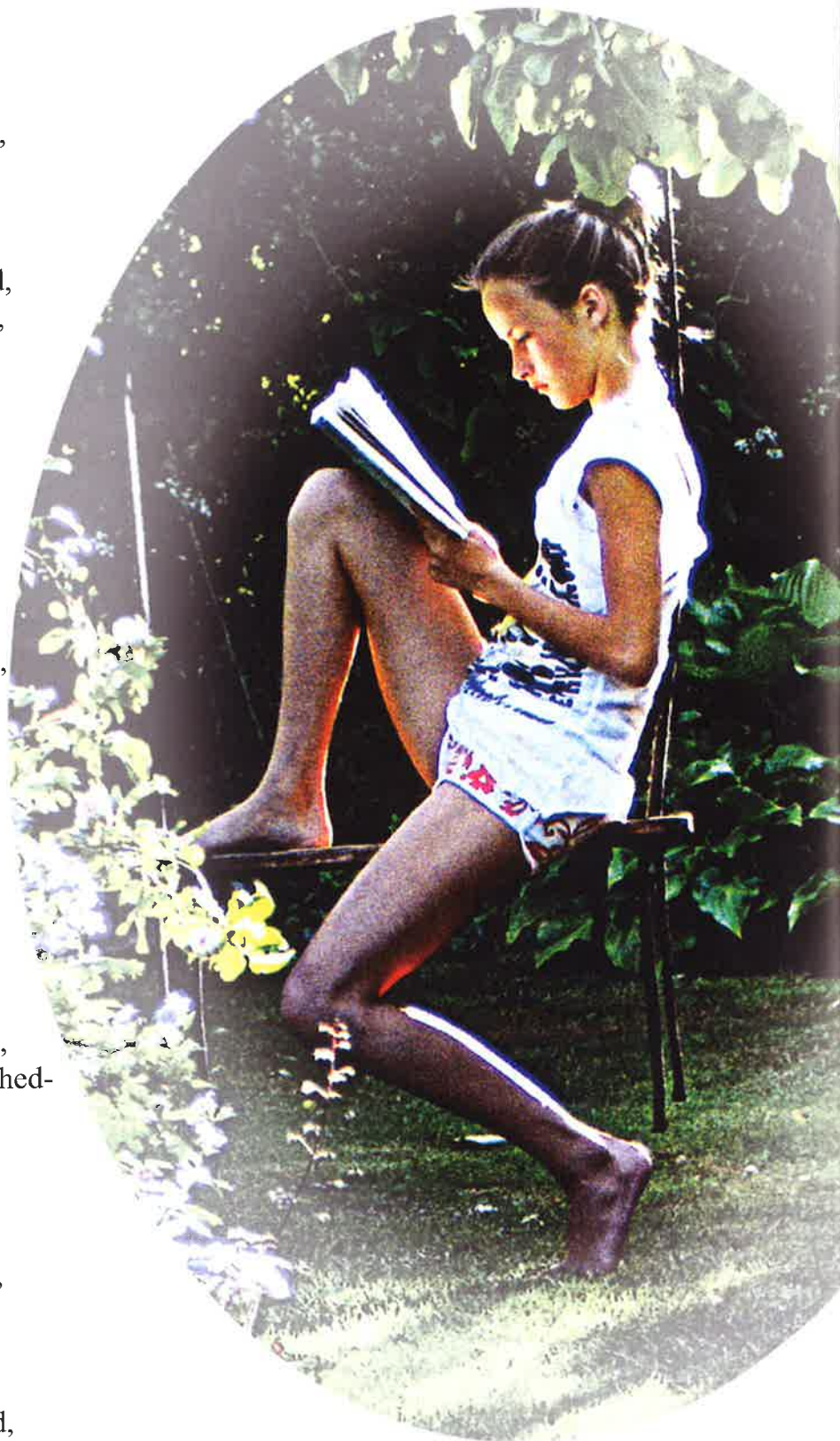
Tekst & Musik: Benny Andersen

Jeg elsker at sidde alene,
og drømme og fantasere,
men har jeg været længe nok alene,
vil jeg ikke være alene mere,
så er det godt at ha' en rigtig ven,
og ha' nogen at snakke med igen.
En man kan dele sine drømme med,
lege eller danse eller svømme med,
det er rart at være alene - men
det er bedst at ha' en ven.

Det er dejligt at vandre alene,
og kigge på blomster og bier,
og på fugle der sidder på grene,
vil jeg ikke være alene mere,
så er det godt at ha' en rigtig ven.
og ha' nogen at snakke med igen.
Enten en med bukser eller kjole på,
bare der er en man kan stole på-
det er rart at være alene - men
det er bedst at ha' en ven.

Jeg tænker hemmelige tanker,
som andre slet ikke aner,
og kun en ven skal man fortælle,
sine hemmelige planer,
så er det godt at ha' en rigtig ven,
og ha' nogen at betro sig til igen.
Du kan være tynd eller tem'lig fed,
bare du kan holde på en hemmelighed-
det er rart at være alene - men
det er bedst at ha' en ven.

Jeg elsker at lege alene,
og tegne og modellere,
men har jeg leget længe nok alene,
så vil jeg ikke lege alene mere,
så er det godt at ha' en rigtig ven,
og ha' nogen at lege med igen.
en man kan hoppe eller gynge med,
en man kan grine eller synge med.
det er rart at være alene - men
det er bedst at ha' en VEN!

Mynd 1: Vejen til din drømmehave - s. 117
Mynd 2: Vejen til din drømmehave - s. 150

!Essay:

Det er en tekst, hvor du udtrykker dine tanker og meninger om emnet. Du kan fremstille og omtale problemstillinger uden selv at kende den fulde sandhed. Du kan udtrykke din tvivl om, hvad du skal mene, og du kan med din tekst få læseren til at tænke sig om.